

MEMORIAL

General Marii Wittek

A. Rojewska zof. teeka: 2001
A. Roj. opnu. vi 2015

adres
03-223 W-va
ul.

X 139, W.P
Org. Strzelec
W-va
grupa "Mierni"
K/Zamieszka
AK

podpis. **SIPAJŁO Wanda**
zam. Biernat

2299/45 K
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 2299/148K
SIPAJKO Hanka
zam. Biernak

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa —

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora V k. 3 s. 1-6

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – Inne...

IV. Korespondencja V k. 2 s. 3

V. Wypisy ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”) ✓

VI. Fotografie —

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby rełatona

Ankieta opracowana przez Irenę Królikowską z W-UJ w 1967r.
(21 pytań skierowanych do kombatanek I i II AWP, w celu poznania
ich losów po wojnie, do badań socjologicznych)

Ankieta wypełniona własnoręcznie przez Wandę Biernat
z d. Sipięto, W-wa, dn. 27 XII 1967r.

podchorąża W. Sipięto służyła w W.P. w org. "Strzelec" Brała udział w obronie W-UJ
później przystąpiła do AK, grupa "Miemien"

mskopiś org. K.3 s. 1-6

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia 27 IV 1967r.

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznaną, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybraną pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

- Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednie podkreśl /
 w mieście stołecznym,
 w mieście wojewódzkim,
 w mieście powiatowym,
 w małym miasteczku,
 na wsi,
 w osiedlu.

Dlaczego:

Wojnę wygrałam, ale nie wygrałam życia. Wiekami na...
 Po wojnie w wagon, który mnie wiozł do Niemiec. Mieszkałam na wiosi Ostrowek, a Klemensów, tam skończyłam naukę "PK". Które mnie wprost wiodło do gorlickiego. Tam się zaczęła moja i trudniej tam się stało. Siostry, które skończyły w Warszawie do wojny do apteki. Wyjeżdżając w ten sposób...

- Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

Start mój życiowy był bardzo ciekawy, nie miałam żadnych rodaków, tylko miera, który miał ciekawy charakter, był konwersywny, egalitarny, a w tym ja musiałam sama wyrobić własny niezależny przewoźnik, miałam obójcie dzieci, jedno mi umarło. Długo pomec atny musiałam od nalmi. Wśród chłopów również się zaczęła aktywność, uważano mnie jako sympati. Kiedy ja byłam ciekawą obłąka, jest naga nalmi w polu, woli mnie.

Po wojnie pracowałam w gminie, a później przyjechałam do Warszawy. Pracy było mało, a kłopoty do obawy. Kocham te góry i kłopoty byłam (fotografia) słoneczny, dobry człowiek.

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina,
 przyjaciele,
 państwo,
 społeczeństwo, *coś tam*
 instytucje społeczne,
 radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
 tak.
 nie.

Jeżeli tak, to dlaczego uważałaś to za konieczne:

*Latoriemu moje było mieć uciążliwe studia, naukę
 miałam rozpocząć w październiku, tam sobie wybrałam wyjeżdżać, Ciocię
 którą była nauczycielką w szkole, tam sobie wybrałam wyjeżdżać, Ciocię
 i jej siostrę. Umieszczę w domu w domu.*

5. Rozpoczęłaś naukę - dokończanie się:
 - już w roku 1945,
 - kilka lat później, /kiedy/
 - kilkanaście lat później, *1961 roku*
 - wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
 - ukończyłaś szkołę podstawową,
 - " " " zawodową,
 - " " " średnią ogólnokształcącą, - *Technikum samochodowe*
 - " " " " zawodową,
 - wyższą. *1 rok państw.*

7. Co zdecydowało o takim wyborze: *Ma kierunek i interesuje mnie (samochody),
 bo poradam prawo jazdy zawodowe oraz dowóz
 bratki i w tym kierunku studiów*

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:
*w roku 1939 miałam ukończyć 2 klasy gimnazjum
 (a nie wojna przerwała mi naukę)*

8. Podaj zawód, w jakim pracujesz: *Stary inspektor ruchu i kontroli:
 Technik samochodowy*

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : *zarabiam 2.250 zł*

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: *obecnie spółdzielcze M.2 (posiadam)*

c/ Czy posiadasz: Telefon,
 radio,
 telewizor,
 adapter,
 pralkę,
 lodówkę,
 odkurzacz,
 inne;

9. Czy lubisz swoją pracę: tak,
nie.

Dlaczego tak jest?

lubić dużo pracy, moją pracę było wymaga

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:

- ułatwił Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy,
- dostanie się do szkoły,
- otrzymania mieszkania,
- awans w pracy,
- nie miał żadnego wpływu,
- utrudniał.
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

Kiedy w zyciopisze napisałem, że byłem w wojsku 1939 r. że byłem żołnierzem. Stanęł; odpowiedziano mi że to było wojna. Piłsudskiego i że nie ma na me wpływu, a przez pracowni mi mogą przynosić się do tej organizacji. tak imnie osmieciły przeszłość P.K.S. Dłobom takim oswieceniem mieć przychodzą.

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności:	<u>Tak,</u>	nie.
- odwagę:	<u>tak,</u>	nie.
- wytrwałość w dążeniu do celu:	<u>tak,</u>	nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

Cierpieć choroba rzeźy prężny i choroba odobranie
bromi (niebezpieczeństwo i losy wojny 1939 r.
Anar pobyt w obawie, bezsensu i dyscypliny
wyrobiony w emi wzięciu parzyse rozważa w 11. punkcie

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć: - osobistych tak, nie.
 - zawodowych tak, nie.
 - społecznych tak, nie.
 - naukowych tak, nie.
 - małżeńskich tak, nie.
 - towarzyskich tak, nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
 Tak, nie.

Dlaczego:

Otrzymuję korespondencję tylko z jedną kombatantką
 "Kosimuskowa", która mi dobieży wspaniałe listy i wiersze
 na temat D.S.R.

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

ciężko się udało osiągnąć dobrą opinię

15. Napisz, kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

Małżeństwo trwało moje tylko dwa lata już
 mam syna, jeden syn zmarł.

Syn mój nie ma ojca, kiedy robił magist. i inż. moją
 opieką w utrzymaniu ocalała ojca, który miał jej robotniczą pracę
 dochodząca do 400 zł było dla niego bardzo ciężko i trudnym wyrobieniem
 ciężko, którego nie zapomniał znać, a mój syn na jego wychowanie
 (normalny byłby bezosobny)
 a mój syn ma swoją pastwę

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:

Magn. i inż. w obojętności

obecnemu robi z inżynierem w inż. w obojętności

- Jak kierowałaś ich losami:

oż manentem jego miał doświadczenie

Cieszę się, że syn mój wychowuje się u gospodarstwa chochole do
 siebie i smutniej jej powołanie na siebie

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:

"Rakowicy Tygodnikiem Niem. Państwowym" z dnia 5 listopada 1967
 Nr. 45
 jest namierzonej sprawie syna i jego charakteru na wsi
 gdzie syn wyraża rozczarowanie w moim wyborze kierunku
 zawodowego

17. Czy Twoja rodzina szczyli się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak, — — mój syn
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami:

Bliżej rodziny, rodziny mi mam, mam zgodę syna Wojciecha
 który w owolickim Nowogródzie był moją lat 12 był już poligonem
 jeden wujek sginął w Osiejimie drugi sginął w obronie Wornawy
 jego córka została spalona przez Niemców
 Wujek mój parobek uprzedził odroczenie i wjeżdżał to ja jemu mi
 mój wuj inżynier

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

Dlaczego tak jest:

To były przeżycia z młodości lat 16-18 walczyłem, w którym
 byłem obywatel przy linii Włocławek - Opatów i Staroborz
 nad Bonin.

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

Podaj przykłady:

nie uważam, dały mi trochę broni i czynny był względem
 na plecach, ludzi nieoficjalnie mogą wpłynąć
 ujemnie na zdrowie i siłę i mi trochę było
 ja, walczyłem, mam więcej kochać i
 powaga do
 Walec i kobiety mój

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe?

Podaj przykłady:

W Osiejimie i walczyłem

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

nie spotkałem się w pracy.

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby, Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

Córki mi mam, a synów tak

20. Podaj:

a/ Ile miałaś lat w chwili mobilizacji: 18 lat

b/ Jakie miałaś wykształcenie?
Ośmiu klasy gimnazjum

c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:
- miasto stołeczne, Wornary
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś,
- osiedle.

d/ Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją?
Wornary

e/ Gdzie pracowałaś?
mi precewelen. naukowca

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko?
komendant szkielet (podobny)

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy?
złoty krzyż legijonu, oraz komendator
na klasie osobny

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

Życzę owocnej pracy w wypracowaniu
Chętnie przy pomocy

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

Wancho przynies
z klasu Sipojto

IV Korespondencja

1. List Wandy Biernat, Warszawa, dn. 14 XI 1967r.
adresowany do Ireny Królkońskiej (opisuje swoje losy w 1939r. w W-cie
w obrocie kł-iz w organizacji Strzelec jako ubezpieczka - sanitariuszka, później
w grupie "Niemen" k./Zamościa)
rękopis oryg. k. 1. s. 1-2
2. Korespondencja z wystaną oświadc. W. Biernat do Ireny Królkońskiej
Warszawa, dn. 27 XII 1967r.
ręk. oryg. k. 1. s. 3

Warszawa, 14. 11. 67 r.

drożna Pani!

W związku z umieszczeniem się notatki
w „Pomyślności” na temat kombatanek.

Wiem więc Panię bardzo zainteresować, bo to
dotyczy wojny 1939 r.

Ja mając 18 lat ujechałam w stopniach w stronę
wojska we wrześniu 1939 r. (gdzie byłam w organizacji
Stulecia), byłam ochotniczką Stulecia, miałam przeszkolenie
Izraela i sanitarne.

Byłam w Warszawie i oczekiwałam do któregoś z nich
czekałam. Tuż byłam w Warszawie, oczekiwałam strasznie miałam
zaślania Bronie Warszawa, zgodnym z rozkazem dowódcy
opuszczałam Warszawę, udaję się trasą Garwolin

z pomocą organizacji i reorganizacji części
mojego oddziału. moim już licząc nawet grupa
przebiegamy w okolicy zamieszkała do grupy „Niemen”
której był dowódcą pułk. Koe Stanisław.

Grupa miała rozbrajać i ożniwieć SSER zabierając wyposażenie
do Sępólna, a następnie do Starobilska i Bonem.

Proszę wymienić jeńców udało mi się wrócić do kraju.
Niemy zabrali część pułku, a część zabrali do transportu
na roboty, ja z tego transportu usiłowałam sobie uciec
miałam postmroźną nogę, nawet bardzo bolesną. Prze-
stałam się na podwarpcie i gorliwie a nowym sposobem.

Wiem więc Pani wojnę przy słabym zdrowiu. Byłam

terci zambesnikim u Tuckowie, zostalam zabrana
z prazgu. zambesnikim uwalowali partyzaneci.
jest duzo prazgi ze wspomnianych czasow. wigdai
nu uja miedam swojej prazgi, bo to byta sama
organizacja, o ktorej uwaszali nu moze byc. Ale pros
mnie wieny, i bylam wychowana w duchu patriotycznym.
Ojczyzna dla mnie to byla droga m matuo, ja
jatem checo dochoodu pochodu z Nowogrodna
las mnie smusi, i majze lat z przyjezdzam do Warszawy.
po uwmawonej smolei powrotnej uwybam sie slabej, a
srodki finansowe mialam bardzo slaby musialam
smalesc opiekuna, ktory mnie sie opiekowal, to jest stralec.
Bardzo sie ciens, iie moze nam uoutant nawigri sie
i ja to pomocz pani uda mi sie odnusić przejedci
z tamtych lat.

mój adres.

Wanola Piernat
Warszawa 9

ul.

Moje pani bzdni latwiej do mnie zadzwonić
do biura u ktorym pracuje

si prejmii staz telefonem 11-02-41

Grat Ruda i Koutab.

Stos wyprawy saennu
Onoz uzes owocei prazgi
z p. Gierul

IV/3
wa/24

Warsaw, 27. 12. 67

Droga Pani!

Proszę pisać więcej i więcej
korespondencji:

Należy Pani z całego serca być dla
Ciebie i spróbować być, być i być
dla Ciebie i Ciebie, oraz troszczyć
o Ciebie, nie kłócić się Pan i być i być.

Bardzo proszę Pani iść i być
między siebie i być i być
a ja by być może bardzo proszę

mej kochanej
11-02-67

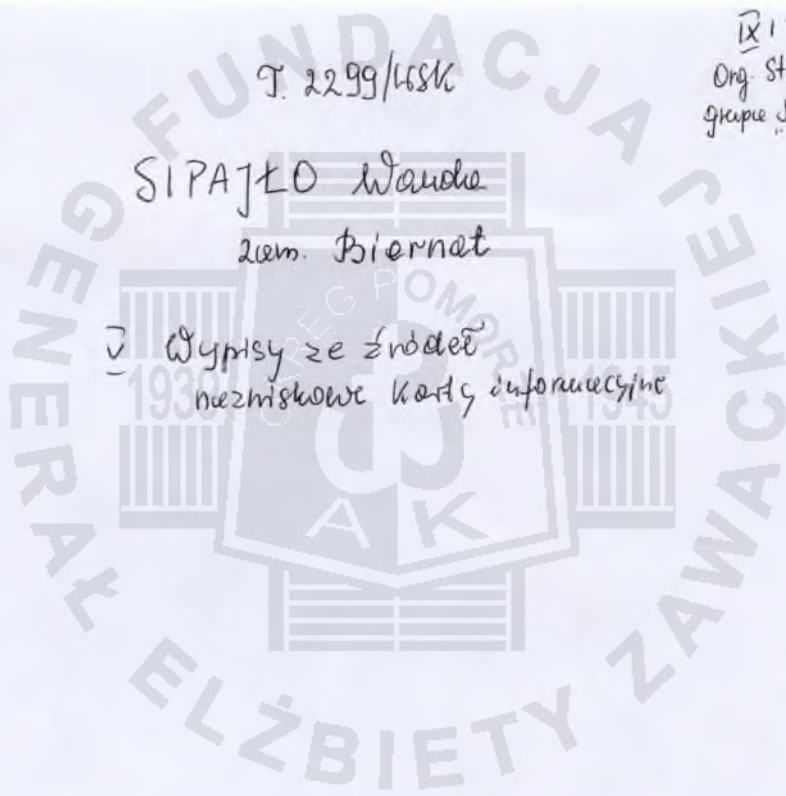
Dużo kocham i kocham.
proszę Pani iść i być i być
dla Ciebie i Ciebie, oraz troszczyć

T. 2299/168K

SIPAJŁO Wanda
zem. Biernat

Wypisy ze źródeł
niezmiarkowane karty informacyjne

IX 189 W-100
Org. Strzałec W-100
grupa "Wiemien"
K/ Zamocisku

T. 2299/16sk

SIPAJKO Wanda

Zam. Biernat

Urodzona u stronogrodka.

Mając 18 lat życia wstąpiła w szeregi wojska we wrześniu 1939 w Warszawie. Była w Związku Strzeleckim jako drużynowa. Miała przeszkolenie sanitarne także w Łęczności. Organizacja Strzelca miała zadanie bronić W-ry. Zgodnie z rozkazem Oddziału udała się trasą Garwolin. Z przyczyn reorganizacji grupy (części) przemasowała się w okolice Zamoscia do grupy "Niemen", dowodzącej ptk. Koc Stanisław. Grupa rozbroiła "żołnierze ZSR, zabierając wszystko do Starobielej. Z transportu udało jej się zbiec (postrzelona w nogę). Przedostała się na Podkarpacie k/ Nowego Sącza. Była też zakierdunkowana zabrała z pociągu. Uratowana przez partyzantów.

R 139 W-ur
Org. Strzelecka
grupa "Niemen"
Zamosc

SIPAJŁO Handa

